

TALVITAPAHTUMA

Su 4.3 1990 klo 13.00
JUPPERIN RANTAPUISTOSSA

HIIHTOKILPAILUT

LASTEN SARJAT TYTÖILLE JA POJILLE

ALLE	5	VUOTIAAT	"LUMIPALLOHIIHTO"
"	7	"	YLI 13 VUOTIAILLE
"	9	"	JA AIKUISILLE
"	11	"	
"	13	"	

ILMOITTAUTUMISET kilpailupaikalla

MEHUT JA PULLAT OSALLISTUJILLE

TALUTUSRASTEASTUSTA

RALLIAUTO

TULE VIETTÄMÄÄN KANSSAMME

MUKAVAA UIKOILUPÄIVÄÄ

JUPPERIN OMAKOTIYHDISTYS RY:n
JÄSENLEHTI 1/1990

JUPPERIN OMAKOTIYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI (jäseniä252) ilmestyy neljästi vuodessa ja jaetaan peittojakeluna Espoon Jupperin omakotialueelle. Painos 500 kpl. Päätoimittaja Olavi Laine Jupperinmetsä 4 02730 ESPOO p. 846866

JUPPERIN OMAKOTIYHDISTYS ry

Puheenjohtaja Silve Sahlan Tammipääntie 3 02730 ESPOO p. 847363

JOHTOKUNTA

Helena Eerola	Peltorinne 7	840246
Kai Haapamäki	Kalliotie 11	843384
Olavi Laine	Jupperinmetsä 4	846866
Vilho Liimatainen	Kaivoskuja 4-6 B	847429
Kalevi Mönkkönen	Peltorinne 15	845542
Erkki Paukkunen	Peltotie 9	844887
Asko Pulkkinen	Palomäentie 11	845091
RAHASTONHOITAJA (johtokunnan ulkopuolelta)		
Seppo Räisänen	Kaivoskuja 10	846487
SIHTEERI (johtokunnan ulkopuolelta)		
Tuula Mäkelä	Tammipääntie 11	845128

PANKKIYHTEYDET:

JUPPERIN OMAKOTIYHDISTYS ry Kaivoskuja 10 02730 ESPOO
PSP postisiirttili 19898-3
SYP Lähderanta 221321-9070

NELJÄSTOISTA VUOSIKERTA.

Puheenjohtajan palsta

Vettä! Sitähän on tänä talvena riittänyt. Jokatalvisien hiihtokilpailujemme nimi piti vesihiihtokelin pelossa muuttaa Talvitapahtumaksi. Aiomme kuitenkin pitää hauskaa, vaikka viime päivinä melkein lumen muodossa satanut vesi ei säilyttäisikään kiinteätä olomuotoaan.

Pitkäjärvi on myös täyttynyt ääriään myöten. Uimarannastamme on lähtenyt uimasilleen laiturimme puosta. Vanhempiakin vuosikertoja edustavat laiturin osat seikkailevat siellä täällä rannoilla. Näyttää siltä, että keväiset rantatalkoot ovat tarpeellisemmat kuin pitkään aikaan. Tähän tarkoitukseen olemme anoneet kunnan avustusta, kuten syyskokouksessakin päätettiin.

Jos meidän perheemme olisi vielä kaivoveden varassa, sitä olisi nyt runsaasti, suorastaan koko Pitkäjärvellinen. Kannattaisi varmaan itsekunkin kaivonkäyttäjän tarkkailla veden laatua ja pahinta epäillessään ottaa yhteyttä kunnan terveystarkastajaan.

Tapaamme siis monoihin tai kumisaappaisiin pukeutuneina sunnuntaina 4.3. Talvitapahtuman merkeissä!

Silve Sahlan

Päätoimittajan palsta

Siitä on kulunut yhdeksisen vuotta kun lopetin palstanpidon tässä tiedotuslehdessämme. on ajatukset ja kirjoitustaito ruosteessa On aloitettava alusta ja kysyttävä, teiltä hyvät Juperilaiset, edeltäjäni Tarvaksen Jussi kirjoitti ajatuksiaan lehtemme tulevaisuudesta ja ilmeen muuttamisesta, tämä lehti tulee tällaisena silppupakettina, joka on helpoin tehdä, mutta vuosikokouksessa asetettiin toimikunta selvittelemään lehtemme ilmettä ja sisätöä. Kun saamme jäsenistöltä toiveita uudistuksista ja löydämme uusia kirjoittajia ja kuvittajia j.n.e. myös toimintaa ja omakotiasumisen uusien visioiden käsittely olisi mielenkiintoista lehdessämme. KIRJOITA, OTA YHTEYTTÄ.

Vanhat ja uudet Jupperilaiset ovat erilaisia. Pitkään kylässämme asuneet ovat tulleet aluellemme ns. vanhakantaisen omakotiasumisen aikaan, kun jokaisella tontilla olivat iso perunamaa, kasvimaat, marjapensaat ja hedelmäpuut he arvostivat alueen viihtyvyyttä, toimivuutta ja olivat valmiit omien aikaa vievien puutarhatöiden lisäksi tekemään talkoita naapurien ja yleisten alueiden hyväksi he pääsääntöisesti kaikki kuuluivat omakotiyhdistykseen.

jatk.

Uudet asukkaat ovat toista maata he ostavat suurella rahalla omat asuntonsa ja sen jälkeen keskittyvät ylitöillä ym. maksamaan sen, heillä ei ole aikaa yhteisiin alueellisiin riientoihin. He arvostavat alueen viihtyisyyttä ja toimivuutta, mutta eivät ole valmiita tekemään mitään sen hyväksi, luulevat kai, että kun on ostettu kerran tontti niin kaikki kuuluu siihen. Alueen henkeä pitää vaalia olla kehityksessä mukana ja antaa oma panos siihen, jotta voimavarat eivät loppuisi. Vetoan teihin jotka, ette ole omakotiyhdistyksen jäseniä, liittykää, toimikaa, vaatikaa.

30 vuotta sitten Jupperiin muuttanut

Olavi Laine

ESPOON TEATTERI

Espoon Teatteri tuo teatteriesityksen lähelle sinua. Voit tulla nauttimaan teatteriesityksestä ystäväiesi kanssa.

Tämän kevään aikana Espoon Teatterin kiertävä näytelmä on Melina Voipion **KARHUJEN KAUPUNKI**, jonka on ohjannut

Lauri Sipari ja sen esittävät

Päivi Akanpelto ja
Elina Mattila.

Kaksi nuorta naista kohtaa toisen asunnossa keskellä yötä. Sattumalta, näyttää ensin, vähän myöhemmin että kaikkea muuta. Tulija kadehtii toisen elämää ja lähtökohtia, mutta miksi? mitä kadehdittavaa niissä on?

"Lauri Siparin ohjaama esitys suorastaan säteilee selkeyttään ja teatterin vetovoimaa" kirjoittaa Jukka Kajaava Helsingin Sanomien arvostelussaan ja hän jatkaa "Karhujen kaupunki on merkillisen raikas näytelmä aiheen kuluneisuutta ajatellen. Melina Voipio kirjoittaa puhuttavaa, selkeää dialogia. Hänen henkilöissään on imua."

Espoon Teatteri esittää **Karhujen kaupunkia**

KARAKALLION MONITOIMITALO

la 10.3.90 kello 19.00 ja
ma 2.4.90 kello 19.30

Liput: mk 45,-
Lippupalvelu: 643 043
Kulttuurikeskus, Tapiola: 430 7234
Ryhmät ja tiedustelut:
Espoon Teatteri 461 582

JUPPERIN OMAKOTIYHDISTYS RY

JUPPERISSA TAPAHTUU - OSALLISTU TOIMINTAAN!

TAPAHTUMAKALENTERI

LAUANTAINA	3.3.90	LASTEN TEATTERI "ONNELLINEN PRINSSI"
SUNNUNTAINA	4.3.90	TALVITAPAHTUMA RANTAPUISTOSSA
KEVÄT	1990	PUUTARHAN KUNNOSTUS- NEUVONTAA
TOUKOKUU	1990	SIIVOUSTALKOOT JA TAVARANVAIHTOPÄIVÄT
TOUKOKUU	1990	YHDISTYKSEN KEVÄTKOKOUS
KESÄKUU	1990	KESÄRETKI
ELOKUU 23.8.-27.8.90		ESPOON LYSTIT

JÄSENEKSI LIITTYMINEN

Jeseninä voivat olla:

varsinaiset jäsenet: Jupperissa olevan pienkiinteistön omistaja tai asuinhuoneiston osakas.

henkilöjäsen : jokainen Jupperissa asuva.

kannattava jäsen: esim. yhtiö, yhdistys t.m.s.

LIITTYMISMAKSU 100 mk

jäsenmaksua ei peritä.

LIITTYÄ VOI ESIM. POSTIPANKIN TILIMME 19898-3 kautta, täyttämällä tilillepanokortti selkeästi mallin mukaan.

POSTIPANKKI POSTBANKEN

POSTISIIRTO SUOMI
POSTGIRO FINLAND

<p>Saajan nimi ja osoite Mottagarens namn och adress</p> <p>JUPPERIN OMAKOTIYHDISTYS ry Kaivoskuja 10 02730 ESPOO</p>	<p>Tiedonanto Meddelande</p> <p>LIITTYMISMAKSU JUPPERIN OMAKOTIYHDISTYS Tontti N:o omistaja ☐ osakas ☐</p>
<p>Tilille nro Till konto nr</p>	<p>Kirjan säästö tapahtuman jälkeen Bokens behållning efter transaktion</p>
<p>Maksajan nimi ja osoite Betalarens namn och adress</p>	<p>mk</p> <p>100:--</p>
<p>Tilitä nro Från konto nr</p>	
<p>Pvm. ja allekirjoitus Dtm. och underskrift</p>	

TILILLEPANO INBETALNING

1 Saaja Mottagaren 2501 9

Toimikunnat vuodelle 1990.

Päätettiin muodostaa seuraavat toimikunnat. Toimikuntiin valittiin alustavasti jäljempänä mainitut henkilöt, joitten halukkuus osallistumaan toimikuntiin päätettiin tarkistaa seuraavaan kokoukseen mennessä ja suorittaa lopullinen toimikuntien hyväksyminen silloin.

Sijoitustoimikunta:

Olavi Laine
Lasse Hakola
Seppo Räisänen

Kaavatoimikunta:

Silve Sahlan
Asko Pulkkinen
Pekka Perttula
Lasse Hakola
Martti Tapanainen
Artturi Winqvist
Risto Jokinen

Perinnetoimikunta:

Erkki Paukkunen
Olavi Laine
Seppo Räisänen
Pirjo Mattila
Eila Räisänen
Juhani Tarvas
Marja Lehtinen

Talkoo- ja urheilutoimikunta:

Kai Haapamäki
Kalevi Mönkkönen
Asko Pulkkinen
Tapio Erke
Kari Jutila
Ilkka Aho

Harrastus- ja virkistystoimikunta:

Helena Eerola
Vilho Liimatainen
Lotte Arhomaa
Eeva Haapamäki
Iivo Lassila
Outi Vapaakallio
Pirjo Erke

Lehtitoimikunta:

Olavi Laine
Helena Eerola
Vilho Liimatainen

Kalevi Mönkkönen

Nuorisotoimikunta:

Silve Sahlan ja Helena Eerola kartoittavat nuorisin mieltä ja toimintatoiveita ja toimikunnan perustamisesta sekä henkilövalinnoista päätetään myöhemmin.

Lehtitoimikunnalle annettiin tehtäväksi kerätä tietopaketti kyläyhteisöstämme jaettavaksi uusille jupperilaisille.

Vedestä aiheutuva väri

Sunnuntain 2.1. Länsiväylässä Helsingistä Espooseen muuttanut nimerkki "värjäytykö elimistökin" pyytää vesilaitokselta selvitystä siihen miksi vesi värjää pesuhuoneen kalusteita ja laatoitusta.

Helsingin ja Espoon vesijohtovesi on fyysikaalisilta ja kemiallisilta ominaisuuksiltaan niin samankaltaisia ettei asuinpaikan muutos ja sen seurauksena veden laatu muutos värjäytymishaittaa aiheuta.

Useimmiten ajoittaiset värihäiriöt aiheutuvat harmillisesta, mutta terveydelle vaarattomasta saostumasta, jota verkostoon kertyy rautaputkien syöpmisen seurauksena.

Näihin häiriöihin liittyy yleensä korjaus- tai liitostöitä vesijohtoverkossa tai talon omassa putkistossa.

Kaukolämmitetyissä taloissa vialliset laitteet aiheuttavat kaukolämpöveden sekoittumista vesijohtoveteen, jolloin värissä saattaa tapahtua muutoksia.

Nopein ja varmin tapa selvityksen ja avun saamiseen tässäkin tapauksessa olisi ilmoittaa yksityiskohtaiset tiedot havaitsemistaan vesijohtoveden laatuun liittyvistä havainnoistaan vesi- ja viemärilaitoksen vesientutkimustoimistoon puh. 805 7244.

PERTTI VUORIKOSKI
Vesi- ja viemärilaitos
Espoon kaupunki
Tekninen virasto

KESKUSJÄRJESTÖJEMME

TIEDOITUKSIA

*Espoon Kotiseutuyhdistysten Liitto -
Esbo Hembygdsföreningars Förbund*
Thurmanipuistotie 12 A 02700 Kauniainen Puh. 5050085

Valittiin hallituksen puheenjohtaja vuodeksi 1990

Hallituksen puheenjohtajaksi vuodeksi 1990 valittiin yksimielisesti Kirsti Henelius uudelleen.

Valittiin hallituksen varsinaiset jäsenet sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenensä erovuoroisten tilalle

Hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valittiin äänestyksen jälkeen erovuoroisten tilalle:

Leo Salovaara uudelleen
Erkki Holvikivi
Tuula Jaakkola
Thorleif Tverin

Viherlaakso
Lillhemt
Nuuksio
Leppäsilta

ja heidän varajäsenikseen yksimielisesti vastaavassa järjestyksessä

Eila Räisänen uudelleen
Tuukka Tarkka uudelleen
Helena Enlund
Heikki Wuorenrinne uudelleen

Jupperi
Tapiola
Pitkänitty
Lähderanta

SUOMEN KOTISEUTULIITTO

KALEVANKATU 13 A, 00100 HELSINKI 10

toimisto 90-643205
järjestösihteeri 90-643207
toiminnanjohtaja 90-611051

VUODEN 1990 TEEMAT JA TOIMINTASUUNNITELMA

Kotiseututyön yleisteema alkaneena vuonna 1990 on kulttuurin murros suomalaisessa yhteiskunnassa. Teemaa tarkastellaan yleisrooppalaisen kulttuurikehityksen valossa. Liiton toimintasuunnitelma vuodeksi 1990 korostaa kotiseututyön merkitystä Euroopan yhdentymiskehityksessä, jossa kansallisen kulttuurin ja sen paikallisten erityispiirteiden vaaliminen on maallemme tärkeää.

LIITON HALLINTO

Suomen Kotiseutuliiton puheenjohtajana toimii vuosikokouksen valitsemana rehtori Olli Vuorinen Valkeakoskelta. Valtuuskunta valitsi syyskokouksessaan I varapuheenjohtajaksi rehtori Matti Vasalan Oulusta ja II varapuheenjohtajaksi museonjohtaja Marja-Liisa Haverin Seinäjoelta.

YHTEISPOHJOISMAINEN HARRASTAJA-ARKEOLOGILEIRI VALKEAKOSKELLA

2.-20.7.1990

Tiedustelut: museovirasto, Anna-Liisa Hirviluoto tai Mirja Miettinen, puh. 90-40501.

POHJOISMAINEN KOTISEUTUKONFERENSSI TURUSSA 14.-16.9.1990

Liittomme järjestää yhdessä NFH:n kanssa Turussa 14.-16.9.1990 Pohjoismaisen kotiseutukonferenssin, jonka teemana on "Kaupunki kotiseutuna".

VIII VALTAKUNNALLISET KYLÄTOIMINTAPÄIVÄT

VIII Valtakunnalliset kylätoimintapäivät järjestetään tänä vuonna Kuusamon Naturan yhteydessä perinteisestä ajankohdasta poiketen 30.6. - 1.7. Päivien teemana on Luonto - kylä - ihminen.

TIEDÄTKÖ, MISSÄ NUORISOSI LIIKKUU?

MISSÄ PORUKASSA ON JUNIORI?

EIHÄN TOKI MUMMOJA MONOTTAMASSA?

Tule mukaan vanhempien kävelyiltaan, jolloin tutustutaan paikkoihin ja tilanteisiin.

Perjantaisin 20.3. ja 30.3.

Kokoontuminen Laaksolahden monotoimitalolla klo 21.00

Järjestäjä Viherlaakson seudun yhteiskuntatyöryhmä.

*Asiaa käsittelevä kokous torstaina 1.3.90 klo 18.00
Viherlaakson koululla. Tule perehtymään ongelmiin!*

NUORTEN KIRJOITTAJIEN PALSTA

ELISA LIIMATAINEN

Jupperin koulu 2 a luokka.

MUURAHAISEN TARINA.

Olipa kerran muurahainen. Sen nimi oli Nasu. Kerran kun Nasu oli metsässä se tapasi karhun. Ensin se pelästyi kauheasti mutta sitten keräsi rohkeutensa. Ja sanoi karhulle: kuule karhu pelkäätkö muurahaisia? Karhu pelästyi kamalasti ja lähti pakoon. Näin sai muurahainen tietää että karhu pelkäsi muurahaisia.

SUOMEN KOTISEUTULIITON 41 valtakunnallisilla kotisetupäivillä Espoossa oli asumisympäristöseminaarissa useita mielenkiintoisia alustuksia joista seuraavana muutamia lyhennettyjä otteita vaikkapa ajatusten alustukseksi.

Kaupungistumisen haasteita — Asuinympäristöseminaarin avaus

Pekka Löyttyniemi
kaupunginjohtaja
Espoon kaupunki

Ihmisen ja hänen ympäristönsä välinen suhde on monitahoinen. Tiedämme paljon siitä, miten ihminen vaikuttaa ympäristöönsä, mutta vähemmän ympäristön vaikutuksesta ihmiseen. Yksittäisissä tutkimuksissa on kuitenkin havaittu ympäristön esteettisten ominaisuuksien vaikuttavan ihmisen käyttäytymiseen. Näitä helpommin on ollut todettavissa asuinympäristön monien muiden ominaisuuksien kuten liikenneturvallisuuden tai melun merkitys. Luonnon merkityksestä kaupunkiympäristössä on ollut erilaisia näkemyksiä, jotka ovat polarisoituneet kullekin ajanjaksolle ominaisten tunnussanojen kuten hygienian tai urbaanisouden ympärille. Toisen maailmansodan jälkeinen kaupungistuminen on merkinnyt asuntotuotannon räjähdysmäistä kasvua kaupungeissa. Ympäristön laatutasoon liittyvää tutkimusta on harjoitettu, mutta käytännön rakentamisessa on laatuvaatimuksista usein tingitty paljonkin. Niinpä nyt ollaan sen tosiasian edessä, että viime vuosikymmeninä rakennettuja asuntoalueita on parannettava. Naapurimaassamme Ruotsissa odotetaan yksinomaan Tukholman läänissä lähiöiden parantamisen tulevan maksamaan 1990-luvulla 8—10 miljardia kruunua. Suomen osalta ei arviota kokonaiskustannuksista ole toistaiseksi käytettävissä. Kysymys on kuitenkin merkittävästä asiasta paitsi viihtyvyyden ja hyvinvoinnin myös kustannusten osalta.

Tämän seminaarin tarkoituksena on lisätä sekä tiedollisia että asenteellisia valmiuksia hyvän asuinympäristön luomiseen ja aikaansaada yhteistyötä toisaalta suunnittelun ammattilaisten ja toisaalta kentällä puuhamiehien ja -naisten toimivan kotiseutu- ja kaupunginosayhdistysväen kesken. Erityisesti seminaariin työpajoissa voidaan kehittää ratkaisuja myös yksittäisiin kysymyksiin. Espoon kaupungille asuinympäristön laatu on yksi kaupungistumisen keskeisiä haasteita. Hyvän ympäristön aikaansaaminen edellyttää historiallisen ulottuvuuden, aikaperspektiivin tunnustamista, mutta toisaalta tulevaisuuden visioiden kohtaamista. Vaikka Espoossa uudisrakentaminen on vielä voimakasta, kasvaa korjausrakentamisen merkitys lähitulevaisuudessa rinnan ympäristön parantamisen kanssa. Espoon kaupunki on varautunut tähän kehitykseen mm. järjestämällä virkamiehilleen v. 1987—1988 ns. KOR-kurssin, korjausrakentamiskurssin, yhdessä Teknillisen korkeakoulun Täydennyskoulutuskeskuksen kanssa. Nyt alkaviin Valtakunnallisiin kotisetupäiviin liittyvä seminaari tulee varmasti palvelemaan myös isäntäkaupunkinsa kehittämistä. Vuonna 1992 Espoossa järjestetään kaupunkimessut ja niihin liittyen tapahtumia, näyttelyitä ja seminaareja kaupungin fyysiseen kehittämiseen liittyvistä aiheista.

Kaupunkirakenteen murros

Ilkka Sumu
jatkokoulutussihteeri
Teknillinen korkeakoulu
Yhdyskuntasuunnittelun täydennyskoulutuskeskus

Suomalaiset asuvat nyt vuonna 1989 kaupunkimaisesti. Kaupunkikulttuuri tosin on lapsenkengissä. Maalattulleet eivät ole sopeutuneet uuteen kotiseutuunsa, ottaneet sitä pysyvästi haltuunsa.

Korkeakulttuurien synty, kasvu, kehitys ja kuihtuminen ovat tietenkin satojen vuosien tapahtumia. Suomalaisten elämän mullistaneesta pitkästä sota-ajasta on kulunut vasta 45 vuotta.

Suomalaisten maailmankuva oli 1940-luvun lopulla ja on osin vieläkin talonpoikainen. Koulujen oppikirjoissa, kuvalehtien kansissa ja joulukorteissa idealisoitiin omaa kontuaan hevosella kyntävä talonpoika, hänen toimielias emäntänsä ja pellavapäiset lapset, pirteä pystykorva ja nupopää ammuksi.

Väki juurineen

Suomella on ollut pitkä hallinnollinen alamaisyhteys Ruotsiin ja sitä kautta myös Norjaan ja Tanskaan.

Lainsäädännöllisesti ja kulttuurisesti Suomi kehittyi noina vuosisatoina risti-retkistä 1800-luvun alkuun pohjoismaiseksi maaksi (väkeä jo 850 000).

Venäjänsuuren suuriruhtinaskunnan aikaa kesti 110 vuotta. Sinä aikana Suomesta kypsyi kansallisuusvaltio, itsenäisyyteen kypsä valtakunta. Maan talouselämä kehittyi, kouluja perustettiin, pääkaupunki rakennettiin.

Itsenäisyyden alun vuosikymmenet (väkeä 3,1 milj.) olivat oman identiteetin luomisen aikaa. Ja valitettavan usein samalla etäisyydenottoa vallankumouk-

Tutkimus, opetus, suunnittelu

Kehityksen ja rakentamisen myötä 1950-luvulla, huonon työllisyystilanteen vuoksi, oli paljolti käsivoimin toteutettu mittava tierakennusohjelma, jota myös arvosteltiin. Arvostelijoiden puheet joutuivat tosin häpeään, kun uusia teitä myöten puu saatiin 1960- ja 1970-lukujen vuosina kulkemaan metsistä tehtaille ja tehtailta maailmanmarkkinoille. Suomi pääsi tällöin BKT:n reippaan kasvun makuun ja teollisen kehityksen rajuun imuun. Täällä käytiinkin sitten neljännesvuosisadassa läpi se teollistumisen rakennemuutos, joka muissa pohjoismaissa tapahtui rauhallisemmin noin kolme kertaa pitemmän ajanjakson kuluessa.

Talouden muutos edellytti myös muutoksia alueellisesti ja väestörakenteeseen. Maailmakin samalla monimutkaistui. Ihmisten maailmankuvan oli muututtava; eikä tämä käynyt lähimainkaan yhtä nopeasti ja helposti kuin ympärillä olevat alueelliset, elinkeinolliset ja väestölliset rakenteet muuttuivat.

Havaittiin nopeasti, että tarvittiin uudenlaista suunnittelua. Alvar Aalto oli tosin ensimmäisenä aloittanut jo 1940 Kokemäenjokilaakson kokonaisvaltaisen seudullisen kehittämisen hahmottamisen. Ja oikeastaan jo Eliel Saarinen ja hänen Suur-Helsinki-suunnitelmansaakin on muistettava. Siinä näet jo ennen itsenäisyyden koittamista pohdittiin kaupungin kasvua, sovellettiin väestöennusteita, tutkittiin tulevan autoistumisen edellyttämiä maankäyttövaihtoehtoja jne. Otto-I Meurman (99 v. 4.6.1989) oli mukana ja aavisteli rakennetun ympäristön suunnittelussa edellytettävän tieteidenvälisyyttä.

Vuonna 1966 kaupungistuminen alkoi vauhdittua väestönkasvun voimakkaina. Tapioita on jo nähtävissä ja monia lähiöitä perustettu ja rakenteilla. Massamuutto oli vilkasta. Osin sotien jälkeistä kaupunkien jälleenrakentamista ja kaupunkien uutta asuntorakentamista varten perustettu tilapäinen Arava oli juuri 1960-luvun puolivälin jälkeäen uudistettu asuntohallitukseksi. Uuden asuntotuotantolain mukainen mittava nopean asuntorakentamisen ohjelma oli käynnistymisvaiheessa.

"Hullut vuodet" ja rakentamisen täysteollistuminen olivat edessäpäin.

1980-luvun alkuun mennessä teollistuminen on täysin kypsynyt. Elinkeinorakenne on nyt taas tullut uuteen murrosvaiheeseen. Informaatioyhteiskunta on tunkeutumassa esiin. Rakennemuutos on selvästi osin yhtä hallitsematonta kuin se oli pääosin 1960-luvun lopulla ja 1970-luvun alkupuolella.

Henkilöautojen yleistymisen mahdollisti vulgäärifunktionalistisen kaupunginosien hajasijoittamisen tällä kuten fordistisessa USA:ssa.

Työ ja työntekijät — rakennemuutos

Työelämässä aktiivisesti mukana olevan väestön osuus pienenee. Eläkeläisten asema on sikäli olennaisesti muuttunut, että nyt ihmiset siirtyvät eläkkeelle yleensä fyysisesti ja henkisesti vireinä. Eläkeläisillä on myös varaa elää hyvin ja toteuttaa monenlaisia tavoitteitaan. Myös, varsinkin muissa Pohjoismaissa, työelämässä mukana olevat ovat entistä useammin kiinnittämässä aiempaa enemmän huomiota vapaa-aikaan ja elämisensä laatuun. Tästä on tullut ja tulossa maankäytölle uusia haasteita.

Tuotannon, kaupan, julkisen hallinnon, kulttuurin tai muun palvelun työntekijää ja asiakasta sekä asukasta kohti tarvittavat neliömäärät ovat jatkuvassa kasvussa. Liikennettä, vapaa-ajan liikuntaa ym. varten on jatkuvasti tarvittu lisää maa-alueita väestönkasvun ja kaupungistumisen laantumisesta tai pysähtymisestä huolimatta.

Kun käytettävissä olevat aika-, materiaaliset-, tiedolliset ja taloudelliset resurssit jatkuvasti lisääntyvät kohdistuu rakennettuun ympäristöön jatkuvasti suuria kehittämispaineita.

Asuntokanta alkaa useissa lähiöissä kuitenkin jo edellyttää peruskorjaamista. Samaan aikaan, kun alueelle vasta rakennetaan päivähoiton tai jonkin muun palvelun tiloja.

Rakennettuun ympäristöön on kuitenkin investoitu olennainen osa uudesta kansallispääomastamme. Ei edes Outokumpua, jota perustettaessa ja rakennettaessa tiedettiin sen näkyvissä olevana aikana menettävän keskeisen elämänlähteensä, haluta tai voida hylätä kuten USA:ssa on kaupungeille tehty. Samaan aikaan rakentamisen vilkkaina vuosina, lähiöistymisen kaudella rakennettujen yhdyskuntien korjaus, tervehdyttäminen ja täydentäminen vaatii osakseen huomiota. Ja rahaa.

Asuintalojen tarkoituksenmukainen saneeraus saattaa edellyttää myös joidenkin asuntojen käyttötarkoituksen muuttamista, parvekkeiden laajennuksia ym. Rakennustarkastuksen tulkinta esimerkiksi parvekkeen laajentamisesta ja suojaamisesta ikkunaseinin vaihtele; joissakin lupa myönnetään, joissakin ei, koska parveke tulkitaan tuolloin rakennusoikeuden piiriin kuuluvaksi.

Arkkitehtuuri ja rakennetun ympäristön esteettinen laatu on ihmisiin syvästi vaikuttava viesti. Nähtävissä on ympäristön esteettistä laatua koskevien vaatimusten nousu. Tässäkin asiassa haaste esitetään koko suunnittelujärjestelmällemme. Kykeneekö se ja rakennusvalvonta vastaamaan!

Kun kaikki muuttuu, myös yhdyskuntien on muututtava. Ihmisethän niissä elävät, asuvat ja työtä tekevät.

Tusinan verran vuosia on kulunut vasta siitä, kun 20 vuotta vanha rintamiestalo tai 1880-luvulla rakennettu kaupunkikeskustan arvokas kivitalo saivat tehostomina lähtöpässit. Kovin paljoa sosiaalisten ja esteettisten arvojen, kulttuurisen menneisyyden tms. perään ei kysely. Tärkeätä oli tehokkuus ja vuonna 1975 erityisesti energian säästö.

Nyt on lehti kääntynyt. Muotiin on jokunen vuosi sitten päässyt vanhan säilyttäminen. Miksi? missä? ja mihin hintaan? ovat tulleet synnillisiksi kysymyksiksi; esittäjä saa maan suurimman päivälehdessä kulttuurisivuilla mainetta kulttuurin vihollisena tai tv:n ajankohtaislähetysten juontajalta pilkkanimen tehostalouden juoksupoika.

Kuitenkin melkein jokainen haluaa huolehtia hyvin rakennetusta ympäristöstä, arvotarkennuksista ja vanhoista kyläkokonaisuuksista. Se koetaan tärkeäksi. Itseään arvostavan kulttuurin on syytä tuntea juurensa ja parhaat lähtökohtansa, jotka Suomessa ja Suomen ilmastossa ovat varmasti oman laatuksensa.

Vain idiootti pitää kiinni kerran, vuosia sitten tehdystä kaavamäärityksestä ja kaavan tilalle tai rakennukselle osoittamasta käyttötarkoituksesta. Näinpä suunnittelijoiden osaaminen ja rakennustarkastajien rooli yhä vain korostuvat. Päinvastaiseen pyrkivät populistiset poliitikot ja muut kansankiihottajat haukkuvat hyvän rakennetun ympäristön tulevaisuuden sudeksi. Silti — idiootteja riittää liikavarpaitaan ja tärkeyttä vahtimaan vallankäytön kaikissa asteissa. Olennaista on, että elämiseen tarvittavat tuotannon tulokset syntyvät nytkin kuten ennen, että työtä on ja se tehdään. Totta, eri tavalla kuin ennen.

Kun ihmisten elämä ja tavat uusiutuvat rakennemuutoksessa on kaavojen joustettava ja rakennettua ympäristöä muokattava.

Tulevaisuuden haasteita Suomessa

Luova suunnittelu, arvot ja asuinympäristö

Reijo Wilenius
filosofian professori
Jyväskylän yliopisto

1 Mitä on luova suunnittelu?

1900-luvun lopulla näyttää luovan ajattelun kysyntä tasaisesti kasvavan. Sitä voi sanoa myös perusteisiin menevän filosofian kysynnäksi. Tämä johtuu kiihtyvistä muutoksista: vanhat rutiinit, ajatus- ja toimintamallit ovat yhä vähemmän toimivia uusissa tilanteissa. Se koskee kaikkia suunnittelun tasoja kunnasta, läänistä ja valtiosta globaalille tasolle saakka.

Luovan suunnittelun voi alustavasti määritellä siten, että se merkitsee uusien, tilanteeseen osuvien toimintamallien kehittämistä.

Täsmällisemmin se merkitsee sitä, että (1) pystytään tiedostamaan uusi tilanne, siinä vaikuttavat tekijät (nykytilanteen pääasiallinen muutostekijä lienee tieteellis-tekninen kehitys), (2) pystytään selkeyttämään päämäärät, arvot, joita pyritään toteuttamaan (esim. yksilön, luonnon, tasapainoisen elämän arvojen nousu, jotka ilmenevät usein vain "heikkoina signaaleina") ja (3) pystytään tilanteen ja päämäärien jännitteessä löytämään parhaat keinot ja menetelmät päämäärien toteuttamiseksi. Tähän voisi lisätä, että luovaan suunnitteluun kuuluu myös toteutuneen suunnitelman vaikutusten tiedostaminen ihmiseen ja luontoon.

Visioksi voidaan nimittää kokonaisuutta, joka sisältää kaikki kolme ulottuvuutta: tilannekuvan, päämäärän sekä hahmotelman menetelmistä, joilla tässä tilanteessa päämäärää lähestytään. Ihminen elää visioista ja utopioista. Luovuudessa on myös tiedoton, alitajuinen elementti. Luovassa prosessissa tiedoton tulee tietoiseksi.

2. Missä olemme?

Mitä uhkia ja mahdollisuuksia sisältyy nykytilanteeseen? Tärkeimmät muutokset liittyvät tieteellis-tekniseen kehitykseen.

Samalla kun kyseinen kehitys on teollisuusmaissa nostanut elintason korkealle yli nälkärajan — jolla suomalaiset elivät vielä katovuosina 1860-luvulla — on kielteisenä seurauksena tapahtumassa luonnon saastuminen ja tuhoutuminen. Siitä näyttää tulevan 1990-luvun keskeinen ongelma. Odotettavissa on suorastaan paniikinomaisia tilanteita.

Eräs kielteinen seuraus on myös viihde- ja informaatiotulva, joka näyttää aiheuttavan henkistä passivoitumista. Prof. Lea Pulkkinen Jyväskylässä tekemän pitkittäistutkimuksen mukaan nuoret ovat hyvin näköalattomia. Tähän suuntaan vaikuttaa myös materiaalisten tarpeiden ylikorostaminen, ”kulutusjuhlan” ilmiö, joka ei tosin koske kaikkia kansalaisia.

Henkinen kehitys ei ole kulkenut samaa tahtia teknis-taloudellisen kehityksen kanssa. Toisaalta myönteisenä kehityssuuntana on havaittavissa kansalaisaktiivisuuden voimistumista — perinteisten puolueiden ja etujärjestöjen ulkopuolella — erilaisissa kansalaisliikkeissä. Samoin ihmisten yksilöllistyminen. Ihmiskuva muuttuu ihmisen itsesäätelyn suuntaan. Ylhäältäpäin tulevaan säätelyyn ja byrokraatiaan suhtaudutaan yhä torjumammin. Kansalaiset haluavat yksilöllisempiä palveluja — ja he haluavat itse vaikuttaa suunnitelmien sisältöön (esim. terveydenhoidon, asumisen ja koulutuksen aloilla).

Tässä tulemme kysymykseen uusista arvopäämääristä.

3. Mihin menemme? Uudet arvopäämäärät

Sodanjälkeinen jälleenrakentaminen painottui materiaalisiin arvoihin, ja tämä arvosuuntaus on jatkunut 1980-luvulle. Nyt esiintyy yhä enemmän oireita pyrkimyksestä parempaan elämän arvojen tasapainoon. (Sama koskee talouden, politiikan ja kulttuurin parempaa tasapainoa yhteiskuntakokonaisuudessa). Tähän tarpeeseen osuu rakennetun ja luonnonympäristön uusi asema kunnallisisessa ja alueellisessa suunnittelussa.

4. Miten syntyy paikallinen identiteetti?

Yksilön kokonaisu ympäristön laatu tulee olemaan yhä ratkaisevampi viihtyvyydestä. Se vaatii suunnittelulta tarkkakuuloisuutta asukkaiden yksilöllisten tarpeiden suuntaan. Suuntana lienee arkkitehtoninen moninaisuus, joka ottaa huomioon ihmisen ja luonnon eri ulottuvuudet.

Nykyinen yhtenäisyysideologia säännöstoineen ei pysty vapauttamaan ja käyttämään luovan suunnittelun moninaisuutta. Seurauksena on — toteaa Seppo Niemelä kirjoituksessa ”Seisova vesi vai luovuuden mylly” — seisovan veden vaikutelma aikana, jolloin suomalaisesta luovuudesta ja omaperäisyydestä olisi pidettävä erityistä huolta.

Suunnittelun eräs ehto on tutkimus. Suomen korkeakouluverkosto on yhä enemmän kehittynyt maakunnalliseen suuntaan, samalla kun se on kansainvälistynyt. Kulttuuritutkimus voi auttaa kuntaa kehittämään historialliselta pohjalta omaa identiteettiään, joka edellä todettiin tärkeäksi menestystekijäksi.

5. Miten asuinympäristö ihmistyy?

Asuinympäristö on inhimillisen kasvun este tai voimavara. Pahin este inhimillisen asuinympäristön rakentamiselle on esteettis-sosiaalisen näkökulman alistaminen tieteellis-tekniselle, mihin liittyy myös inhimillisten toimintojen pirstoutuminen.

Tekniikan aikakaudella elämä on täynnä fyysisiä toimia, jotka suoritetaan enemmän tai vähemmän automaattisesti: auton ajaminen, tietokoneen ja kodinkoneiden käyttäminen, paikanhaku bussissa, tuttujen tervehtiminen, aamutoimet kotona. Nämä toimet suoritetaan tehokkaasti ja kylmästi, ilman tunnetta.

Ehkä tärkein kriteeri asuinympäristölle kasvualustana on katsella sitä lapsen kannalta. Lapsen välitön aistittava ympäristö vaikuttaa voimakkaimmin, koko myöhempää elämää muovaten. Lapsen tulee turvallisesti juurtua asuinympäristöön. Millaiset ovat rakennusten muodot ja värit, eläviä vai elottomia, johtaa-ko ympäristö helposti leikkivereiden ja luonnon kohtaamiseen, luoviin, leikki-viin toimintoihin?

Jos haluamme muodostaa inhimillisen asuinympäristön, on tiedostettava ja otettava huomioon koko ihminen ajattelevana, tuntevana ja toimivana ja kehitettävä muotokieli, joka puhuttelee koko ihmistä.

L E F F A A N !

Kulttuurilautakunnan järjestämä elokuvakerho lapsille ja heidän vanhemmilleen Karakallion monitoimitalolla lauantaisin klo 14.30.

3.3. KUMMA JUTTU (yli 6-vuotiaille)

10.3. TAIKAHEPO (yli 6-vuotiaille)

17.3. MINIKINO (lyhytfilmejä ja piirrettyjä yli 5-vuotiaille)

Esitykset ovat ilmaisia.

Nuoriso- ja kulttuurilautakuntien järjestämä varhaisnuorten elokuvakerho Laaksolahden monitoimitalolla perjantaisin klo 15.00.

16.3. ANNI TAHTOO ÄIDIN

20.4. RUOTSALAISIA ANIMAATIOITA:

HERRA POHTO JA SILLI

PIKKUSISKO KANIINI

HERRA HEIKKI JA S. MAKKONEN

Jos sinulla on kerhokortti (10 mk), esitykset ovat ilmaisia.

Kortteja saa nuorisotilasta ennen esitystä.

Huom. Tallinnalaisnuorille tarvitaan jälleen isäntäperheitä Espoosta kesäksi 1990

Viime kesän vihertyöntekijöiden vaihto Espoon ja Tallinnan välillä onnistui erinomaaisesti ja mukana olleet 20 perhettä ovat saaneet miltei kaikki pysyviä ystävyssuhteita eestiläisperheisiin ja heidän nuoriinsa. Kirjeitä on vaihdettu ja kylässäkin on käyty puolin ja toisin pitkin syksyä ja jatkoa on luvassa tänäkin vuonna ystävyssuhteiden hoitamisessa.

Myös Espoon kaupungin osalta tätä ystävyssuhdetta jatketaan kuluvan vuoden kesäällä. Espoon teknisen viraston ja Tallinnan vastaavan viraston välillä on jo ennen joulua vaihdettu viralliset kutsut. Näin Espooseen on tulossa 3.7. -12.8. 1990 väliseksi ajaksi 20 tallinnalaista opiskelijaa, iältään 20-24-vuotiaita tyttöjä ja poikia. Sopimukseen kuuluu, että nuoret maksavat myös isäntäperheilleen korvausta ruoasta (1 ilta-ateria) ja asumisestaan 50:- päivältä eli 2 100:- koko ajalta.

Isäntäperheitä siis tarvitaan jälleen. Espoon kaupungin puolelta on yhteyshenkilönä tutkija Heikki Wuorenrinne kaupunkisuunnitteluvirastosta. Häneen voivat hylkää espoolaisperheet ottaa yhteyttä, puh. 8693223 virka-aikana tai kotiin iltaisin 599278. Mikäli kuuden viikon isännöytsaika tuntuu ylivoimaiselta, voidaan se jakaa kahteen kolmen viikon jaksoon ja nuori vaihtaisi näinollen asuinpaikkaa.

Espoolaisnuoria etsitään kesätyöhön puistoihin Tallinnaan

Espoon ja Tallinnan kaupunkien välisen virallisen kulttuuri- ja työmatkavaihdon puitteissa 20 espoolaiselle 16-18-vuotiaalle tytölle ja pojalle tarjotaan tilaisuus palkattuun puistotyöhön Tallinnassa 3.7. -12.8.1990 väliseksi ajaksi.

Nuoret tulevat asumaan vaihdossa samaan aikaan tänne tulevien tallinnalaisnuorten kodeissa. Nuorille järjestetään vapaa-aikana perheiden toimesta kulttuuriohjelmaa minkä lisäksi Tallinnan puistovirasto järjestää heille viikon mittaisen kierroksen eri puolilla Eestiä.

Viime kesänä vastaavassa vaihdossa mukana olleet nuoret olivat kaikki erittäin tyytyväisiä ja ihastuneita erikoislaatuiseen kesätyöhönsä.

Ilmoittautumiset puhelimitse (kts. yllä) Heikki Wuorenrinteelle.

Tervetuloa Teatteriin

la 3.3.1990, klo 15.00

Teatteri Olga esittää näytelmän:

Onnellinen Prinssi

Laaksolahden monitoimitalolla.

Lippuja myydään ennakkoon:

Cederlöf Pitkäjärventie 56 D
Eerola Peltorinne 7

Koput liput tuntia ennen
näytöstä ovelta.

Suositteluan
yli 3 vuotiaalle

Järg. Espoon kaupungin
kulttuuritoimisto ja
Jupperin Omakotiyhd.

